

Základná škola s materskou školou, Kočovce 380, 916 31 Kočovce

Prevádzkový poriadok ZŠ s MŠ Kočovce

Základná škola

Vypracoval: Mgr. Branislav Polacsek, riaditeľ školy

1. september 2022

Schválené rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Trenčíne,
Číslo: RUVZ/2022/3947-2, zo dňa 20.09.2022
regionálnou hygieničkou.

Obsah

1. Identifikačné údaje	3
2. Veľkosti vnútorných priestorov (kapacita školy)	3
3. Organizácia výchovno-vzdelávacej činnosti	4
3.1. Organizácia režimu dňa	5
Vyučovací čas, prestávky	5
Rozvrh hodín	5
3.2. Opatrenia pri prejavoch akútneho ochorenia alebo prenosného parazitárneho ochorenia u žiaka počas vyučovania	6
3.3. Podmienky pohybovej aktivity	6
3.4. Režim stravovania	7
3.5. Zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie, vykurovanie	7
3.6. Čistota a údržba priestorov školy	8
Starostlivosť o vonkajšie rekreačné, športové a iné plochy	8
3.7. Zneškodňovanie tuhého odpadu	9
3.8. Ochrana nefajčiarov	9
4. Pokyny pre zamestnancov	9
5. Pokyny pre návštevníkov	10
6. Plán opatrení pre prípad mimoriadnych udalostí a havárií	10
7. Dôležité telefónne čísla	11
8. Prílohy	12
Príloha č. 1	
Opatrenia pri výskyte prenosného parazitárneho ochorenia - pedikulózy	12

1. Identifikačné údaje

Názov prevádzky:	Základná škola s materskou školou Kočovce 380
Adresa školy:	ZŠ s MŠ Kočovce, 916 31 Kočovce 380
Právna forma:	samostatná rozpočtová organizácia
IČO:	36 12 52 88
Štatutárny zástupca:	riaditeľ školy
Druh zariadenia:	základná škola
Tel./fax:	032 / 77 98 120
Webová stránka:	http://zssmskocovce.edupage.org/
E-mail:	riaditel@zskocovce.sk
Zriaďovateľ:	Obec Kočovce, 916 31 Kočovce 280

2. Veľkosti vnútorných priestorov (kapacita školy)

Základná škola má na výchovno-vzdelávací proces k dispozícii tri budovy: budovu školy, budovu školskej jedálne a budovu telocvične.

Budova školy pozostáva z dvoch poschodí a dvoch medziposchodí. Na prízemí so samostatným vchodom zo školského dvora sa nachádza odborná učebňa polytechnickej výchovy. Na prvom a druhom poschodí sa nachádzajú teoretické učebne 1. a 2. stupňa základnej školy. Na prvom medziposchodí sa nachádza úsek vedenia školy (riaditeľňa, zborovňa, ekonomický úsek) a jedna odborná učebňa informatiky. Na druhom medziposchodí je jedna teoretická učebňa, kabinety, knižnica.

V budove školy sú k dispozícii nasledovné priestory pre vyučovanie:

P. č.	Typ miestnosti	Číslo dverí	Šírka (m)	Dĺžka (m)	Plocha (m ²)	Umiestnenie
1.	učebňa informatiky	4	6,80	5,90	40,12	1. medziposchodie
2.	teoretická učebňa	6	6,80	8,80	59,84	1.poschodie
	ŠKD		6,80	8,80	59,84	
3.	teoretická učebňa	7	6,80	5,90	40,12	1.poschodie
4.	teoretická učebňa	8	6,80	8,80	59,84	1.poschodie
	ŠKD		6,80	8,80	59,84	
5.	teoretická učebňa	9	6,80	8,80	59,84	1.poschodie
	ŠKD		6,80	8,80	59,84	
6.	teoretická učebňa	10	6,80	6,10	41,48	1.poschodie
7.	teoretická učebňa	16	6,80	8,80	59,84	2.poschodie

8.	teoretická učebňa	17	6,80	8,80	59,84	2.poschodie
9.	teoretická učebňa	18	6,80	8,80	59,84	2.poschodie
10.	teoretická učebňa	19	6,80	8,80	59,84	2.poschodie
11.	teoretická učebňa	20	6,80	8,80	59,84	2.poschodie
12.	teoretická učebňa	24	6,80	8,80	59,84	2.medziposchodie
13.	teoretická učebňa	-	6,40x4,75 + 5,20x1,35 (nepravidielný tvar)		37,42	prízemie

Ďalej sú v budove školy na prvom i druhom poschodí k dispozícii pre potreby žiakov zariadenia na osobnú hygienu oddelené podľa pohlavia (po 4 + 3 WC, 3 pisoáre, 2 umývadlá). Na prízemí sa nachádza zariadenie na osobnú hygienu (2 WC, 1 umývadlo, 3 umývadlá v šatni).

Budovu telocvične používame na hodiny telesnej výchovy a pre športovú mimoškolskú činnosť.

P. č.	Typ miestnosti	Šírka (m)	Dĺžka (m)	Plocha (m ²)
1.	telocvična	23,70	11,70	277,29
2.	šatňa 1	5,80	3,10	17,98
3.	šatňa 2	5,80	3,10	17,98
4.	umyváreň	4,20	2,30	9,66

V telocvični majú žiaci ďalej k dispozícii zariadenia na osobnú hygienu oddelené podľa pohlavia (2 záchodové kabíny- WC, 3 umývadlá, 3 sprchy).

3. Organizácia výchovno-vzdelávacej činnosti

Realizuje sa v škole v súlade so Zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako aj s Vyhláškou MŠVVŠ SR č.223/2022 Z.z. o základnej škole v znení neskorších predpisov, ďalej s Vyhláškou MŠVVŠ SR č. 22/2022 Z. z. o o školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach.

3.1. Organizácia režimu dňa

Východiskom pre organizáciu prevádzky je Školský poriadok, Pracovný poriadok, Organizačný poriadok, poriadky odborných učební, telocvične, ŠKD, ŠJ.

- Budova školy je otvorená v pracovných dňoch od 6,00 hod. do 17,00 hod.
- Začiatok vyučovania je o 7,55 hod. a koniec o 14,30 hod.
- Prevádzka ŠKD je od 6,10 do 7,40 a od 11,15 do 16,15 hod.

Vyučovací proces sa riadi platným rozvrhom hodín a rozpisom dozoru vyučujúcich, ktorý schválilo vedenie školy. Rozvrh hodín je povinný rešpektovať každý žiak a pedagogický zamestnanec.

Vyučovací čas, prestávky

7,10 - 7,30	príchod do školy
7,30	prvé zvonenie
7,55 - 8,40	1. hodina 10 min. prestávka
8,50 - 9,35	2. hodina 20 min. prestávka - desiata
9,55 - 10,40	3. hodina 10 min prestávka
10,50 - 11,35	4. hodina 10 min. prestávka
11,45 - 12,30	5. hodina 10 min. prestávka
12,40 - 13,25	6. hodina 30 min. prestávka – obed
13,55 - 14,40	7. hodina 10 min. prestávka
14,50 - 15,35	8. hodina

Vyučovací proces je organizovaný v teoretických učebniach, odborných učebniach, v telocvični a na ihrisku v areáli školy.

Počas prestávok sa žiaci zdržiavajú v triedach, prípadne na chodbách. V letnom období môžu tráviť veľkú (desiatovú) prestávku na školskom dvore pod kontrolou vyučujúcich, ktorí vykonávajú pedagogický dozor.

Rozvrh hodín

Pri každoročnom zostavovaní rozvrhu hodín prihliadame na fyziologickú krivku výkonnosti žiaka v dni a týždni. Za zostavenie rozvrhu hodín zodpovedá zástupkyňa riaditeľa školy.

Vyučovacie hodiny si delia učitelia do kratších časových úsekov, čím sa zohľadňuje schopnosť koncentrácie detí na vyučovanie a pedagogické požiadavky na hodinu.

Každá trieda je vybavená dostatočným počtom rôznych veľkostných typov lavíc vhodného školského nábytku. Realizáciu a kontrolu rozsadzovania žiakov podľa výšky a druhu zdravotného postihnutia žiaka vykonáva triedny učiteľ vždy na začiatku školského roku. Vyššie deti sedia v zadných laviciach, deti s poruchami zraku v predných laviciach, ľavorukí žiaci pri okne.

Každý vyučujúci má povinnosť upozorňovať žiakov počas vyučovania na správne držanie tela pri sedení a podľa potreby zaraďovať do vyučovacej hodiny malé formy telesnej výchovy. Tiež dbá na dodržiavanie správneho spôsobu vetrania. V každej triede je umiestnený nástenný teplomer na sledovanie teploty.

3.2. Opatrenia pri prejavoch akútneho ochorenia alebo prenosného parazitárneho ochorenia u žiaka počas vyučovania

Ak vyučujúci zistí prejavy akútneho ochorenia žiaka počas vyučovacej hodiny, je povinný oznámiť túto skutočnosť triednemu učiteľovi a ten bezodkladne informuje zákonného zástupcu žiaka. V prípade podozrenia na prenosné ochorenie bude žiak izolovaný od ostatných žiakov, na príchod rodiča počká pod dohľadom na lavičke pri dverách ekonomického úseku. Je s ním prítomný zamestnanec základnej školy, ktorý mu prípadne poskytne prvú pomoc. Následne je žiak odovzdaný zákonnému zástupcovi dieťaťa.

Každý žiak je povinný mať hygienické vrecko, ktoré obsahuje mydlo, uterák a papierové vreckovky. Priebežnú kontrolu hygienických vreciek zabezpečuje triedny učiteľ.

Každý žiak má v žiackej knižke telefonické kontakty na rodičov, ktoré sú zapísané aj v katalógovom liste žiaka a v informačnom systéme školy - aSc Agende. Triedne výkazy sú v pracovni zástupkyne riaditeľa školy.

Pri výskyte prenosného parazitárneho ochorenia (zavšivenie – pedikulóza) v triede triedny učiteľ informuje vedenie školy a bezodkladne aj zákonného zástupcu žiaka. Vedenie školy bezodkladne informuje ostatných vyučujúcich. Triedny učiteľ písomne na túto skutočnosť upozorní rodičov všetkých žiakov triedy s výskytom vší.

Opatrenia pri výskyte prenosného parazitárneho ochorenia – pedikulózy sú uvedené v prílohe.

V zborovni, v kabinete v telocvični, v teoretickej učebni na prízemí a v šatni triedy materskej školy sú umiestnené lekárnicky prvej pomoci. Každá lekárnicka a jej náplň slúži na nevyhnutné ošetrenie prípadného úrazu. Je udržiavaná v čistote a pohotovostnom stave. Každý výdaj liekov a zdravotníckeho materiálu z lekárnicky sa zapisuje do priloženého zošita. Lekárnicka je vybavená zoznamom obsahu a stručným návodom na použitie. Zástupkyňa pre základnú školu zodpovedá za náplň lekárnicky. Všetky učiteľky sú odborne spôsobilé poskytnúť prvú predlekársku pomoc.

3.3. Podmienky pohybovej aktivity

Škola má vlastnú samostatnú budovu telocvične, ktorú využívame na hodiny telesnej výchovy a pre športovú mimoškolskú činnosť. Telocvična má rozmery 23,7 m krát 11,7 m s celkovou plochou 277 m². V pavilóne majú žiaci ďalej k dispozícii pre svoje potreby 2 šatne, zariadenia na osobnú hygienu oddelené podľa pohlavia (záchodové kabíny, umývadlá, sprchy).

Na vyučovanie hodín telesnej výchovy sa využíva aj vonkajší areál – zatravnené ihrisko, multifunkčné ihrisko s umelým povrchom, bežecká dráha, doskočisko na skok do diaľky a priestor na vrh guľou.

Vyučujúci telesnej výchovy dbajú na dodržiavanie správnej skladby hodiny a aktívne zapájanie sa detí.

Starostlivosťou o čistotu telocvične sú poverené upratovačky. Starostlivosťou o vonkajší areál je poverený školník, ktorý zabezpečuje kosenie trávnej plochy minimálne jedenkrát mesačne v letnom období, príp. podľa potreby. Za úpravu vonkajšieho areálu spoluzodpovedá aj vyučujúci technických prác.

3.4. Režim stravovania

Škola má vlastné zariadenie školského stravovania, ktoré zabezpečuje stravovacie služby a pitný režim pre žiakov základnej školy, deti materskej školy, zamestnancov a iné fyzické osoby.

Žiaci majú po 2. vyučovacej hodine od 9,35 do 9,55 hod. 20-minútovú desiatovú prestávku. Žiaci, ktorí odoberajú desiatu pripravovanú pracovníčkami šk. jedálne, sú pedagogickým dozorom odvedení do priestorov šk. jedálne.

Na obed do školskej jedálne žiakov odvádzajú učitelia, určení podľa osobitného rozpisu. Na obed žiaci odchádzajú obvykle po poslednej vyučovacej hodine.

Obed sa vydáva od 11,30 hod. do 13,40 hod.

Obedňajšia prestávka trvá 30 minút. Žiaci 1. a 2. ročníka majú obedňajšiu prestávku najneskôr po 5. vyučovacej hodine, žiaci vyšších ročníkov po 6. vyučovacej hodine.

Učitelia vykonávajúci dozor v jedálni vedú žiakov k správnym stravovacím návykom, vrátane kultúry stolovania a dodržiavania zásad čistoty rúk.

V každej triede je umývadlo a prívod pitnej vody, žiaci sa môžu napiť vody z vodovodu. Súčasťou obeda v školskej jedálni sú vždy 2 del čaju, ovocného, mliečného alebo iného výživovo hodnotného nápoja. Na potrebu piť žiakov upozorňuje vyučujúci, dozorkonajúci, triedny učiteľ, v ŠKD vychovávateľka.

3.5. Zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie, vykurovanie

Škola je zásobovaná vodou z verejného vodovodu v množstve, ktoré spĺňa požiadavku 25 l/deň/žiak.

Odkanalizovanie objektov je do verejnej kanalizácie.

Budovy sú vykurované plynovými kotolňami – 1 veľká v budove základnej školy, 2 menšie v budove telocvične a v budove školskej jedálne. Malé kotolne zabezpečujú aj ohrev TÚV pre objekty. V budove ZŠ na ohrev TÚV slúži elektrický bojler.

3.6. Čistota a údržba priestorov školy

Údržbu školy a drobné opravy zabezpečuje školník. Rozsiahlejšie opravy sa vykonávajú prostredníctvom špecializovaných firiem.

Čistotu jednotlivých priestorov školy zabezpečujú upratovačky v zmysle ich pracovnej náplne a vnútorného poriadku ZŠ. Udržujú zverené priestory v poriadku a čistote tak, aby nebolo ohrozené zdravie detí a zamestnancov školy, resp. iných osôb zdržujúcich sa v objekte. O bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci s chemickými prostriedkami sú zamestnanci poučení a sú im poskytované OOPP (rukavice, oblečenie, ...)

Denne:

- dvakrát za deň sa umývajú s čistiacim prostriedkom podlahy všetkých chodieb a schodísk – ráno po príchode žiakov a poobede po vyučovaní, príp. podľa potreby
- každé ráno sa umýva podlaha telocvične, šatní telocvične, sprchy a záchody v telocvični
- drevené parketové podlahy tried sa denne čistia po vyučovaní
- učebňa informatiky sa upratuje počas druhej vyučovacej hodiny – odstránenie nečistôt, umytie podlahy navlhko
- na vlhko s čistiacim prípravkom sa denne upratujú pracovné plochy lavíc a stoličiek, lavičky v telocvični
- navlhko s čistiacim prípravkom sa čistia umývadlá v triedach, kľučky dvier, odpadkové nádoby v triedach, tiež v zborovni
- vysávajú sa koberce v triedach a ŠKD
- zariadenia na osobnú hygienu sa po umytí mís a pisoárov a umývadiel v predsieňach toaliet dezinfikujú

Ochranná dezinfekcia sa robí chlórovým dezinfekčným prostriedkom (Savo, Chloramín), dodržiava sa koncentrácia dezinfekčného prostriedku a pracovný postup podľa návodu výrobcu.

Týždenne sa umývajú navlhko s pomocou čistiacich prostriedkov obkladačky, dvere, parapety okien, obrazy, vykurovacie telesá, podľa potreby nábytok. Ďalej sa týždenne sa vysávajú koberce v pracovniach a dezinfikujú sa odpadové nádoby z učebni.

Mesačne upratovačky umývajú navlhko s pomocou čistiacich prostriedkov olejové nátery stien, odstraňujú nečistoty zo stien. Podľa potreby poupratujú kabinety.

Polročne sa umývajú okná, ošetruje sa a leští nábytok.

Jedenkrát ročne sa čistia stropné svietidlá - v lete pri veľkom upratovaní. Počas letných prázdnin upratovačky spolu so školníkom vykonávajú veľké hĺbkové upratovanie a dezinfekcia priestorov – umývanie okien, brúsenie, pastovanie a leštenie parkiet v triedach, umývanie olejových náterov, lavíc, stoličiek, nábytku, pranie záclon a závesov, vypratanie a umytie náradia v telocvični.

Starostlivosť o vonkajšie rekreačné, športové a iné plochy má na starosti školník. Denne v ranných hodinách kontroluje školník čistotu a bezpečnosť školského dvora a chodníkov (vyzbiera papiere, v zimnom období zabezpečí bezpečnosť chodníkov, odhŕňa sneh, posýpa chodníky). Pergolu, okolie vchodov do budovy zametajú upratovačky.

Školník a upratovačky rezom upravujú kríky a stromy, školník odstraňuje nečistotu zo športovísk, upratovačky okopávajú záhony.

Pomôcky na upratovanie sú rozdelené podľa účelu, osobitne na zariadenia na osobnú hygienu a podlahy a osobitne na pracovné plochy a nábytok, okná. Čistiace pomôcky sa denne čistia horúcou vodou a dezinfikujú. Čistiace a dezinfekčné pomôcky a prostriedky sú uložené v skladoch čistiacich prostriedkov a v miestnosti upratovačiek, vždy mimo dosah detí.

3.7. Zneškodňovanie tuhého odpadu

Odpady z miestností školy a zariadení vynášajú upratovačky do kovových odpadových nádob, ktoré sú umiestnené na vonkajšom stanovišti pri jednotlivých budovách a po naplnení ich školník pripraví na určenom mieste na vývoz.

Vyprázdňovanie vonkajších odpadových nádob zabezpečuje OcÚ Kočovce jedenkrát za dva týždne. Školník vedie presnú evidenciu vysypaných nádob, OcÚ fakturuje škole odvoz komunálneho odpadu raz za rok.

Kovový odpad odváža školník do miestnych zberných surovín. Sklo, elektrický a elektronický odpad, ďalej nebezpečný odpad odovzdávame v rámci spoločného separovaného zberu v obci. Okrem toho škola separuje plasty, ktoré zberá do na to určených vriec a ich odvoz zabezpečuje taktiež OcÚ Kočovce.

Počas školského roka prebieha opakovane zber papiera, papier vážia školník a upratovačky, za evidenciu odovzdaného papiera a vyhodnotenie zodpovedá pedagogický pracovník. Papier odovzdávame do zberných surovín.

V triedach sú umiestnené kontajnery na separovaný zber plastov, papiera a netriedený odpad.

3.8. Ochrana nefajčiarov

Uplatňujeme zákon NR SR č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Na škole sa rešpektuje zákaz fajčenia, na vstupe do všetkých budov školy je na dobre viditeľnom mieste symbol zákazu fajčenia. Zákaz je doplnený oznamom s informáciou, kde a na ktorých kontrolných orgánoch, ktoré sú podľa § 9 zákona č. 87/2009 povinné vykonávať kontrolu dodržiavania tohto zákona, je možné podať oznámenie o porušovaní tohto zákona.

Bol vydaný interný príkaz riaditeľa školy o zákaze fajčenia v školskom areáli.

4. Pokyny pre zamestnancov

Pedagogickí pracovníci majú na vykonávanie trvalého dozoru nad žiakmi počas prestávok a taktiež počas obeda, na odvádzanie žiakov do školskej jedálne počas desiatovej a obedňajšej prestávky spracovaný harmonogram, ktorí sú povinní dodržiavať. V prípade absencie učiteľa určí zástupkyňa ZŠ náhradný dozor.

Samostatne sú spracované povinnosti všetkých zamestnancov v rámci ochrany a bezpečnosti zdravia pri práci. Taktiež sú učitelia oboznámení s metodickým usmernením MŠVVŠ SR č. 4/2009-R k zavedeniu jednotného postupu škôl, školských zariadení a vysokých škôl pri vzniku registrovaného školského úrazu a pri evidencii nebezpečných udalostí.

Zabezpečuje sa dodržiavanie Smernice MŠVVŠ SR č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach.

Materiály sú k dispozícii učiteľom v zborovni a učelia boli s nimi na pracovných poradách oboznámení. Ostatné povinnosti pedagogických zamestnancov sú rozpracované vo vnútornom a pracovnom poriadku školy.

5. Pokyny pre návštevníkov

Vstup do objektu školy cudzím osobám je povolený iba s vedomím riaditeľa školy alebo jeho zástupcu. Všetky návštevy sa hlásia dozor konajúcemu učiteľovi na dolnej chodbe, ktorého povinnosť je upovedomiť riaditeľa, zástupcu školy alebo učiteľa, za ktorým návštevník prišiel, o jeho prítomnosti.

Nie je dovolený voľný pohyb cudzích osôb v priestoroch školy.

Zákonní zástupcovia žiakov nesmú svojimi návštevami rušiť vyučovací proces, ale dohodnú si s učiteľom stretnutie tak, aby ich návšteva vyučovací proces a povinnosti učiteľa nenarušovala.

6. Plán opatrení pre prípad mimoriadnych udalostí a havárií

Mimoriadne udalosti a havárie je nutné neodkladne hlásiť na sekretariát, vedeniu školy. Pri evakuácii postupovať podľa pokynov a plánu, ktorý je na každom poschodí.

Pre prípady mimoriadnych udalostí a havárií v škole je zriadená komisia, ktorej členovia sú vybraní podľa profesií, či odborného zamerania:

- riaditeľka školy - koordinátor
- zástupkyňa riaditeľa školy pre ZŠ – organizácia činností v budove školy
- zástupkyňa riaditeľa školy pre ŠJ – organizácia činností v budove ŠJ
- hospodárka školy – telefonické hlásenie havárií, mimoriadnych udalostí
- upratovačky - spojka
- školník - BOZP, požiarne ochrana, veci technické a uzávery energií v rozvodoch.

7. Dôležité telefónne čísla

		<i>okres Nové Mesto n. V.</i>
Tiesňové volanie integrovaný záchranný systém	112	
Hasičský a záchranný zbor	112, 150	771 22 22, 771 22 23
Záchranná zdravotnícka služba	112, 155	771 44 21, 774 04 11
Polícia	112, 158	0961 24 11 11, 771 27 50
Mestská polícia	112, 159	
Záchranný systém Slovakia cestná doprava	112, 154	18 154
Plynárne pohotovostná služba	0850 111 727	772 22 71
Elektrárne pohotovostná služba	0850 111 555	
Voda pohotovostná služba	0907 783 651 (starosta)	746 12 23, 746 12 21 (obecný úrad Kočovce)

V Kočovciach 1. septembra 2022

Mgr. Branislav Polacsek
riaditeľ školy

Príloha č. 1

Opatrenia pri výskyte prenosného parazitárneho ochorenia – pedikulózy

Pedikulóza - zavšivenie

Pedikulóza - zavšivenie sa vyskytuje na celom svete, postihuje ľudí všetkých vekových skupín, hlavne však deti. Pôvodca pedikulózy voš detská (*Pediculus capitis*), cudzopasník živiaci sa krvou hostiteľa, je schopný parazitovať iba na človeku.

Žije vo vlasatej časti hlavy, ale aj napr. v obočí, brade, fúzoch. Samček dosahuje veľkosť 2-3 mm, samička 2,9-3,5 mm. Voš detská má ústne ústroje prispôsobené k bodaniu a saniu. Živí sa prúdiacou krvou, za prirodzených podmienok prijíma potravu každé 2-3 hodiny. Samičky kladú denne 3-4 vajíčka (hnidy) ku koreňom vlasov pevným prakticky nerozpustným tmelom. Z vajíčok sa liahnu larvy (pri teplote 25 °C za 13-19 dní, pri teplote 30°C za 7-14 dní). Vývoj vší z vajíčok cez larválne štádia až k dospelému jedincovi trvá priemerne 20 dní, jeho dĺžka závisí od teploty (pri teplote 28-30°C trvá vývoj 18-22 dní, pri 37°C 14-15 dní).

Vajíčka (hnidy) zostávajú na vlasoch i po vyliahnutí vší. Živé hnidy sú žltobiele s rozmermi 0,8x 0,3 mm, po vyliahnutí sú priesvitné. Na vrchole hnidy je viečko, ktorým vyliahnutá voš vylezie. Dospelé samičky žijú priemerne 3 týždne. Za život nakladú asi 100-140 vajíčok.

Keďže voš detská parazituje len na človeku, zdrojom nákazy je zavšivený človek. Od zavšiveného zdroja je možný prechod na nového hostiteľa od začiatku zavšivenia až do doby jeho likvidácie.

Prenos

Vši sa šíria v ľudskej populácii hlavne pri priamom styku, zväčša v kolektívoch (rodina, predškolské a školské zariadenia, ubytovne), ale v menšej miere aj prostredníctvom rôznych predmetov (hrebeňov, kefiiek, čiapok, šálov, osobnou alebo posteľnou bielizňou). Ak sa dostanú vši na golier odevu, môžu preliezať aj na šaty druhých osôb v spoločných skrinkách, šatniach.

Diagnostika

Na diagnostiku zavšivenia slúži dôkladná prehliadka vlasov, pri ktorej hľadáme hnidy a vši. Charakteristickým miestom nálezu hníd je hlavne časť hlavy za ušnicami a zátylkom. Jediným spoľahlivým dôkazom trvajúcej zavšivenosti je nález živých lezúcich vší.

Všeobecným predpokladom boja proti zavšiveniu je osobná čistota a častá výmena osobnej a posteľnej bielizne. V prípade výskytu je nutné včasné zahájenie dezinfekčnej akcie (zneškodnenie lezúcich vší a hníd účinným dezinfekčným prostriedkom), ktorú je nutné vykonať v celom kolektíve, t.j. aj u zdravých členov triedy, rodiny. Súčasne je nutné zahubiť i vši, ktoré sa môžu vyskytovať na pokrývkach hlavy, hrebeňoch, kefkách, bielizni a ďalších predmetoch, s ktorými prišla hlava zavšivenej osoby do styku.

Opatrenia, ktoré je nutné vykonať

1. Opatrenia v rodine:

- **Dieťaťu a všetkým rodinným príslušníkom je nutné umyť vlasy šampónom proti všiam**, dostupným na trhu (napr. šampón v spreji ORTHOSAN BF 45, šampón Parasidose,...), a to podľa návodu výrobcu. Šampón sa podľa návodu aplikuje na vlasy masírovaním vlasovej pokožky, nechá sa pôsobiť a opláchne sa čistou vodou. Potom sa šampón aplikuje druhýkrát, opäť sa nechá pôsobiť (podľa návodu) a dôkladne sa opláchne čistou vodou. Na dosiahnutie požadovaného výsledku sú tieto dve po sebe naväzujúce aplikácie nevyhnutné, s výnimkou u prípravkov, ktoré si na základe návodu výrobcu tento postup nevyžadujú.

Výhodnou aplikáciou je vlasová dezinfekčná voda DIFUSIL H v spreji. Ničí vši a hnidy, preto zásah nie je nutné opakovať.

Na zabezpečenie spoľahlivého účinku (na likvidáciu lariet vyliahnutých z hníd, ktoré predsa len prežili) je použitie šampónu potrebné po 8 – 14 dňoch opakovať (podľa návodu uvedenom na použitom dezinfekčnom prostriedku).

Kúru je dôležité aplikovať naraz a všetkým členom rodiny!

Na trhu sú k dispozícii aj iné prípravky (napr. Devos – vlasový gél, Nemoxan – kondicionér,...). Ich použitie je však vždy potrebné kombinovať s použitím šampónu.

Po vykonaní dezinfekcie šampónom, resp. iným účinným prostriedkom môže ísť dieťa ďalší deň do kolektívu.

Ďalej je potrebné vykonať nasledovné:

- **Osobnú a posteľnú bielizeň** je nutné vyvariť, resp. vyprať pri vysokých teplotách, dôkladne vysušiť a vyžehliť.
- **Čiapky, šatky, šály a iný odev** (prípadne plyšové hračky, ak s nimi prišla hlava dieťaťa do styku), ktoré nie je možné vyvariť, je potrebné vyprať minimálne v 2 cykloch pri doporučených teplotách, dôkladne vysušiť, vystaviť účinkom slnečného žiarenia, prípadne postriekať prípravkom Biolit na lezúci hmyz.

2. Opatrenia pri hromadnom výskyte zavšívavenia (predškolské a školské zariadenia, a pod.):

Za hromadný výskyt sa považuje postihnutie troch a viacerých detí v kolektíve. V tomto prípade sa predpokladá postihnutie celého kolektívu a zavšívavené deti nie je nutné vyradiť zo školskej dochádzky.

Riaditeľstvo školského zariadenia, resp. triedny učiteľ čo najskôr (do 48 hodín) zvolá mimoriadne rodičovské združenie. Nakoľko **opatrenia je nevyhnutné vykonať naraz u**

všetkých členov kolektívu (nielen v triede, ale aj v rodinách), rodičia si spoločne s pedagógmi určia presný termín (napr. najbližší víkend), kedy sa vykoná dezinsekčná akcia zneškodnením lezúcich vší a hníd účinným dezinsekčným prostriedkom. Opatrenia v školskom kolektíve i v rodinách prebiehajú súčasne. Ak sa dezinsekcia nevykoná v celom kolektíve, t.j. aj u zdravých členov triedy a rodiny, môže dochádzať k ďalšiemu prenosu.

- **Všetkým deťom a pedagógom** v triede, resp. v školskom zariadení ako aj všetkým ich rodinným príslušníkom je **nutné umyť vlasy** šampónom proti všiam (viď. postup vyššie uvedeným spôsobom).
- Použitie šampónu je nutné po 8 – 14 dňoch **opakovať** (podľa návodu uvedenom na použitom dezinsekčnom prostriedku).
- **Osobnú a posteľnú bielizeň, pokrývky hlavy, hrebene a ďalšie predmety**, s ktorými prišla hlava zavšivavenej osoby do styku, je potrebné podrobiť dezinsekcii (viď. vyššie uvedené).
- **Matrace a žienky** používané v škole treba postriekať Biolitom na lezúci hmyz, dôkladne vyvetrať, vystaviť účinkom slnečného žiarenia a min. 3 – 4 dni nepoužívať.
- Zásadné je zabezpečenie **primeranej úrovne osobnej hygieny**. Každý člen kolektívu musí používať vlastné predmety osobnej hygieny (uterák, hrebeň) a zabrániť ich vzájomnému požičiavaniu. To isté platí aj v prípade čiapok, šatiek, prípadne iných pokrývok hlavy.

Zdroj:

- ✓ MUDr. E. Haladová CSc., MPH – „Zabezpečenie a organizovanie chodu školy“, RÚVZ, Bratislava
- ✓ Metodický list RUVZ Trenčín